



RÄPINA
AIANDUSKOOI

nutikas loodustlähedane elu

Kutseharidus aianduses – milline on tee tulevikku?

Kalle Toom

Räpina Aianduskooli juht



Rahastanud
Euroopa Liit



Tänane Räpina Aianduskool

- Staatus – riigi kutseõppeasutus, koolipidaja on HTM
- Aianduse õppekavad:
 - Aiandus ja loodushoid (päevane, rakenduslik keskharidus, 4a)
 - Aednik (päevane ja sessioon, 4. taseme kutseõpe, 2a)
 - Nooremaednik (päevane ja sessioon, 3. taseme kutseõpe, 1a)
 - Abiaednik (Maarja küla, 2. taseme kutseõpe, 2a)
 - Kokku veidi alla 200 õpilase
- Õppekavad, õppevormid, õpilaste arv (haridussilm.ee)
 - [AK AIANDUSE oppekavarühm 10.11.2025 seisuga.pdf](#)
 - [AK KOGU KOOL 10.11.2025 seisuga.pdf](#)
- Tänane AK on sisult tugev – tugevad õpetajad kõigil erialadel, tugevad spetsialistid neid toetamas

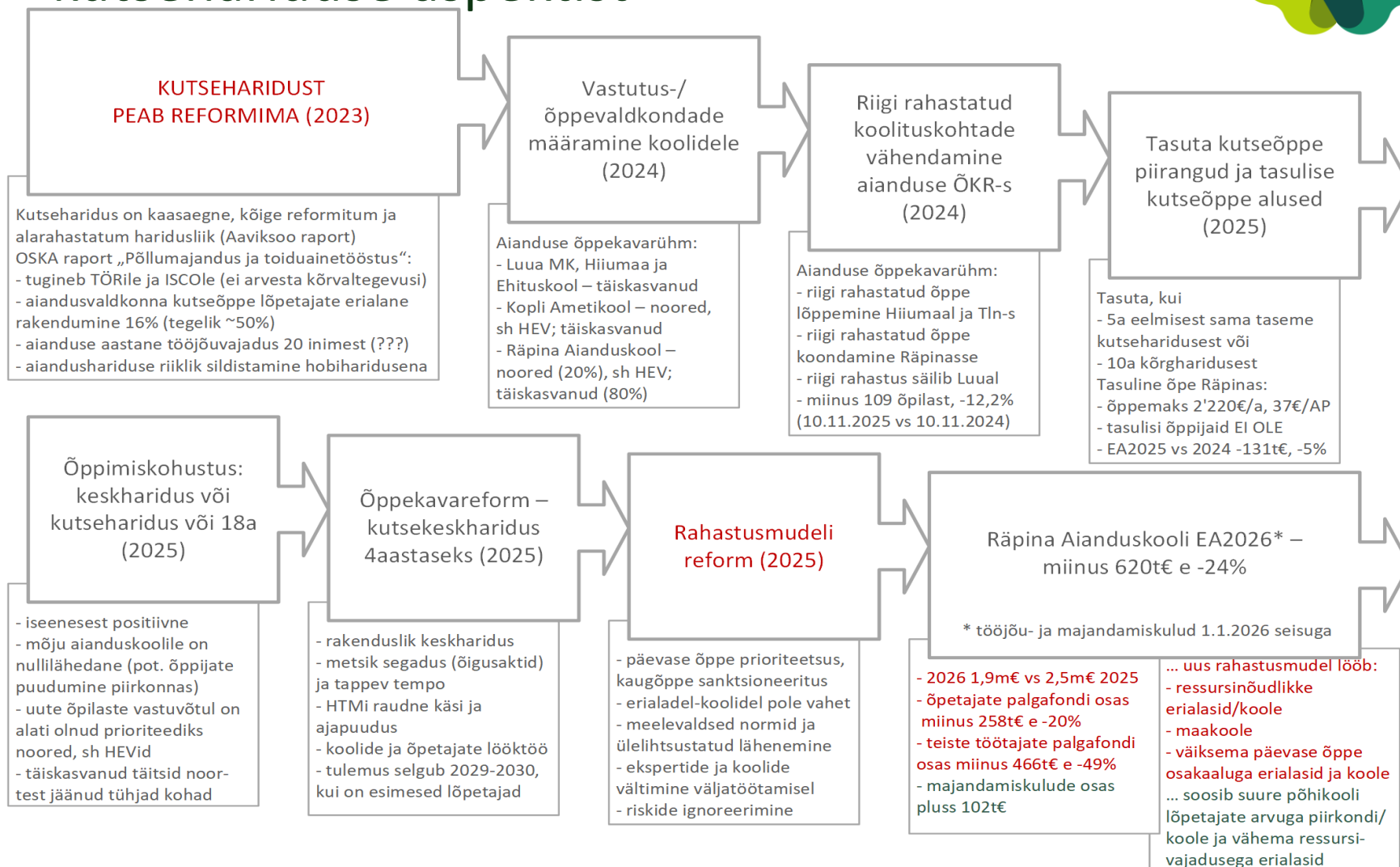


Aianduse kutsehariduse võtmekohad

- Aianduse kutsehariduses on väga head õppimisvõimalused, tase on tugev ja sisu professionaalne
- OSKA põllumajanduse ja toiduainetööstuse uuring (2023) mõjutab 2.-5. taseme aiandusharidust täna ja edaspidi
- Hariduspoliitika, sh kutsehariduse reform mõjutab veel rohkem
- Kutsehariduse reformi prioriteet on põhikooli lõpetaja
- Demograafilised trendid:
 - noorte arv on languses
 - koondumine suurtesse linnadesse ja nende lähivaldadesse
- Noorte seas kõnetab aiandus(haridus) väheseid
- Täiendusõppe vajadus pigem kasvab



Kutsehariduse reformi ülevaade aianduse kutsehariduse aspektist





Lähemalt õppest ja -kavadest Aianduskoolis I

- 2026/27. õa ainult üks kutsekeskh. ehk rakendusliku keskh. õppekava „Aiandus ja loodushoid“, 240 EKAP, 4a, neli suunda:
 - aiandustootmine-aiasaaduste turustamine
 - sisehaljastus-floristika
 - väliruumi rajamine
 - loodushoid
- Suundade õpisisu põhineb vastavalt õppekavadel Aednik, Florist ja Maastikuehitaja tase 4 (st ka kutsestandarditel); loodushoid põhineb veidi lõdvemalt õppekaval Keskkonnakaitse tase 5
- Oluliselt kasvas üldõpingute maht 30EKAP → 80EKAP
- Kogu õppesisu peale valikmoodulite on kinnitatud htm määrusega (riiklik õppekava), seega
 - kohustusliku õppe sisu on jäigalt ette kirjutatud
 - seda muuta on keeruline



Lähemalt õppest ja -kavadest Aianduskoolis II

- Suuremad muudatused võrreldes senisega, mil kasutasime rangelt erialapõhiseid õppekavu:
 - kõik astuvad ühele õppekavale ja saavad sissejuhatuse kõigi nelja suuna osas
 - suunaõpingud alates II kursusest on ikka erialakesksed
 - õpingud ei lõppe (väga suure tõenäosusega) enam kutseksamiga vaid „oskuste demonstratsiooniga“
 - erialaõpingute maht ei kasvanud (ei kahanenud ka), õppeaja pikenemine on puhtalt üldõpingute mahu suurenemisest
- Kutseõppe õppekavad (2.-5. tase) jäävad esialgu endiseks, kuid muutus ootab ka neid:
 - hiljemalt kutsestandardite kehtivuse lõppemisega kaob nende õppekavade erialaõppe otsene alus
 - võimalus sisu vabamalt kujundada



Lähemalt õppest ja -kavadest Aianduskoolis III

- Uued õppekavad peab tegema juba oskuste profiilide (<https://oskused.ee/oskused>) alusel
 - nt aednik: <https://oskused.ee/ametid/aednik>
- Seega õppekava ja õpe muutub individualiseeritava(ma)ks. Sel on nii eeliseid kui ka puuduseid:
 - võrreldavuse aspekt – tulevikus pole aianduskooli lõpetajad ühesuguse oskuste komplektiga. Ei piisa enam Räpina Aianduskooli riikliku lõputunnistuse vaatamisest, millel on kirjas „Lõpetas õppekava aednik, tase 4 täismahus“. Peab hakkama vaatama, mida lõpetaja ka õppis
 - individualiseerimise aspekt – õppesisu ei pea individualiseerima ainult õppija eelistustest lähtudes, seda võib teha ka tööandja vajaduste alusel



Lähemalt õppest ja -kavadest Aianduskoolis IV

- Tasemeõppes (formaalõpe) on kasutusel kolm õppevormi:
 - statsionaarne-koolipõhine (ehk päevane) – jääb noorte kutseõppe peamiseks õppevormiks (kutsekeskharidus, HEV). Suurim väljakutse – aiandusvaldkonda ja Räpinasse ei jõua noori piisavalt
 - statsionaarne-töökohapõhine (ehk õpipoiss) – olemas juba ligi 20a. Suurim väljakutse – bürookraatlik, eriti vähe kasutatud aianduses
 - mittestatsionaarne (ehk sessioonõpe) – kindlasti ei kao, kuid rahastust tõmmatakse järjest kokku*
- Mitteformaalne õpe ehk koolitused ja mikrovalifikatsioonid
 - tähtsus kooli tegevuste (ja sissetulekuallikate) seas kindlasti kasvab
 - 2026-27 on valdav osa AK tasuta koolitustest (summas 420t€) mitte aianduses, sest meil on OSKA (eelkõige HTM ja Töötukassa), vaid muudes valdkondades (eelkõige IKT ja sotsiaalsfäär)
 - palju on ka aiandusvaldkonna koolitusi-õppepäevi, kuid need on tasulised



Veel mõnedest tulevikku mõjutavatest asjaoludest. Hariduskeskused

- Paljudes kutsekoolides on juba mitu aastat mittestatsionaarse üldhariduse klassid
- Haridusstrateegia näeb ette II taseme hariduse (ehk keskhariduse) riigi pidamisele võtmise aastaks 2035
- Hariduskeskuses on üldkesk- ja kutseharidus ühes ja samas koolis, nt „Hiiumaa gümnaasium ja rakenduslik kolledž“
- Pikalt on räägitud Räpina gümnaasiumi 10.-12. klassi toomisest Räpina Aianduskooli (eeldab HTMi algatust ja kokkulepet vallaga; AK vaatab asjale positiivselt)
- Ühtset keskhariduse õigusruumi veel pole (keskhariduse seadus, keskhariduse standard)



Veel mõnedest tulevikku mõjutavatest asjaoludest II. Hariduse rahastamine

- Kutseharidust iseloomustab see, et sinna raha juurde ei anta (või kui antakse, siis viimases järjekorras ja vähem)
- Riigi tegevustoetus ühele õpilasele on kutsehariduses madalam kui üldhariduses ([Haridusandmete portaal | haridussilm.ee](https://haridussilm.ee/ee/kulud-ja-taristu/hariduskulud/kulud-opilase-kohta))
<https://haridussilm.ee/ee/kulud-ja-taristu/hariduskulud/kulud-opilase-kohta>
- Aaviksoo teisest hariduskulude analüüsist:

	Valitsussektori hariduskulud	Osakaal SKP-st	Kutsehariduse osakaal hariduskuludest
2022	2'285 M€	6,3%	5,8%
2025	2'962 M€	7,1%	5,5%
Hariduskulude kasv	29,7%		
SKP kasv	14,7%		

- „Võrreldes HKA 2022 analüüsiga ei ole kutsehariduse rahastamise olukord mitte paranenud, vaid halvenenud, sh ka teiste haridusvaldkondade võrdluses, ja vajab seega sisulisi muutusi eelkõige poliitilisel tasandil“



Aianduse kutsehariduse tulevik.

Kokkuvõtteks märksõnadena

- Eesti väiksus. Tundub, et avaliku sektori, sh hariduskulud hakkavad üle jõu käima (kutseharidus eriti halvas positsioonis)
- Demograafilised trendid – noorte arvu langus ja siseränne (väga ebameeldivad väljakutsed, nt maapiirkondade koolivõrk!)
- Eesti muutub immigratsioonile järjest ahvatlevamaks
- Tehnoloogia trendid – väljakutse nii ettevõtetele kui ka koolidele (kuidas investeerida ja kasutada, kuidas õpetada ja kes õpetab)
- Kutsehariduses:
 - õpe ja õppekeskkond on kvaliteetne
 - noored vs täiskasvanud
 - üldpädevuste õpe vs (sügavuti) erialaõpe
 - tasemeõpe vs täiendusõpe (kursused ja mikroqualifikatsioonid)
 - noorte vähene huvi (tootmis)aianduse vastu
 - töökohapõhine õpe (õpipoisiõpe)